

PROGRAM RADA DRŽAVNOG ARHIVA U SISKU ZA 2018. GODINU

1. VANJSKA SLUŽBA

1.1 Nadzor nad zaštitom arhivskog gradiva u pismohranama stvaratelja/imatelja

Odjel za zaštitu arhivskog i registraturnog gradiva izvan arhiva će i u 2018. godini obavljati redovite opće preglede prema detaljno izrađenom planu koji sadrži popis imatelja prve, druge, a ponekog i treće kategorije. Cilj pregleda je provjera stanja gradiva i utvrđivanje mjera zaštite kod ukupno 88 imatelja/stvaratelja na području nadležnosti Arhiva u Sisku. Preglede ćemo obavljati prema područjima gradova i općina, kako slijedi:

Grad Glina.....	4
Grad Hrvatska Kostajnica.....	4
Grad Ivanić Grad.....	6
Grad Kutina.....	11
Grad Novska.....	6
Grad Petrinja.....	14
Grad Popovača.....	3
Grad Sisak.....	27
Općina Dvor.....	4
Općina Hrvatska Dubica.....	1
Općina Jasenovac.....	1
Općina Kloštar Ivanić.....	3
Općina Križ.....	1
Općina Lekenik.....	1
Općina Lipovica.....	1
Općina Rujevac.....	1

O svakom obavljenom pregledu sastaviti će se zapisnik, utvrditi mjere zaštite, a po potrebi izdati i rješenje sa utvrđenim rokom njihova izvršenja. Tijekom pregleda pažnja će se obratiti načinu vođenja uredskog poslovanja, načinu odlaganja gradiva u pismohranu, pohrani podataka u elektroničkom obliku i njihovoj zaštiti, materijalno-fizičkoj zaštiti gradiva, izradi i primjeni propisa kao i evidencijama o gradivu.

U slučaju potrebe, žurno će se intervenirati radi pružanja stručne pomoći, te osiguranja odgovarajućeg smještaja gradiva. Poduzet ćemo i do 30-tak kontrolnih pregleda stanja u pismohranama stvaratelja s ciljem povećanja i ubrzanja učinkovitosti provođenja naloženih mjera zaštite gradiva. Registrirat će se i novoosnovane pismohrane.

1.2. Nadzor nad odabiranjem arhivskog gradiva u pismohranama

Na zahtjev imatelja, a u skladu sa zakonom i drugim propisima te na temelju posebnih propisa koje zajedno utvrđuju Arhiv i imatelji, obavljat ćemo nadzor nad odabiranjem arhivskog gradiva te odbacivanjem bezvrijedne registraturne mase.

Prema dosadašnjem iskustvu možemo predvidjeti 30 – 40 postupaka odabiranja arhivskog gradiva odnosno izlučivanja neodabranog.

1.3. Nadzor nad zbirkama i arhivskim gradivom u privatnom vlasništvu

Nastavit će se s nadopunjavanjem postojećih evidencija i po potrebi izraditi nove osnovne podatke o arhivskom gradivu koje se čuva izvan Arhiva, a u privatnom je vlasništvu. Posebnu pozornost posvetit ćemo, i u 2018. godine stanju kod privatnih stvaratelja iz oblasti gospodarstva na sisačkom arhivskom području.

1.4. Vrednovanje

1.4.1. Izrada posebnih popisa

Imatelje gradiva ćemo poticati na izradu posebnih popisa gradiva s rokovima čuvanja te na usklađivanje već postojećih s novim arhivskim propisima i pravilnicima. Arhiv će razmotriti svaku predloženu listu te dati mišljenje odnosno odobrenje istih.

1.5. Evidencije o arhivskom i registraturnom gradivu izvan Arhiva

Svi novi podaci prikupljeni prigodom općih i izvanrednih pregleda unosit će se u već postojeću bazu podataka za sve imatelje i stvaratelje arhivskog gradiva u Nacionalni arhivski informacijski sustav.

1.6. Preuzimanje arhivskog gradiva

1.6.1. Preuzimanje po službenoj dužnosti

Nove akvizicije gradiva ćemo poduzimati u skladu s već utvrđenom prioritetnom listom prema kojoj će prednost imati gradivo stvaratelja koje smo planirali preuzeti u prošlim izvještajnim razdobljima, no iz objektivnih okolnosti na koje nismo mogli utjecati još nije predano Arhivu, ali i gradivu fondova koje smo počeli preuzimati u proteklim godinama (veliki fondovi nastali radom stvaratelja sa kompliciranom i razvijenom strukturom). Nadalje prednost ćemo dati i gradivu stvaratelja I. kategorije, posebice upravnim fondovima kao i gradivu stvaratelja iz oblasti gospodarstva nastalom u razdoblju bivše državne tvorevine SFRJ. Ukupna količina preuzetog gradiva u 2018. godini će iznositi **cca 357 d/m**.

U skladu s navedenim u 2018. planiramo nastaviti sa slijedećim preuzimanjima:

- Fond bivše **Skupštine općine Sisak** nastale u razdoblju od 1963. do 1993. godine, počeli smo preuzimati tijekom 2014. i nastavili preuzimati svake godine po nekoliko godišta gradiva ovoga fonda. Pri tom je u Arhiv pristiglo 10 akvizicija od imatelja: Ureda državne uprave Sisačko-moslavačke županije. Do sada preuzeto gradivo nastalo je zaključno sa 1986. godinom. Ovaj fond obuhvaća ukupno 280 d/m arhivskoga gradiva, a tijekom 2018. godine namjeravamo preuzeti gradivo daljnjih 5 godišta

(1987. – 1991.) u količini od cca 85 d/m. Riječ je o još uvijek vrlo traženom arhivskom gradivu (legalizacija bespravno izgrađenih objekata, dokazi prava iz oblasti mirovinskog osiguranja i td.) pa Arhiv, u skladu s premalim brojem zaposlenih, nastoji pažljivim planiranjem i doziranjem akvizicija ostaviti vremena zaduženim djelatnicima da tek preuzeto gradivo upoznaju kako bi na zadovoljavajući način mogli odgovarati na zahtjeve korisnika koji svakodnevno pristizu;

- Od Petrokemije d.d. Kutina namjeravamo preuzeti gradivo koje je nastalo radom **INA – Tvornice petrokemijskih proizvoda** (Metan i Tvornica dušičnih gnojiva) u razdoblju od 1954. do 1994. godine i to u količini od 160 d/m. Ovo je nastavak sustavnog preuzimanja gradiva ovoga stvaratelja i njegovih prednika započeta 2012. godine.
- Sisačko-moslavačka županija, Ispostava Novska predat će Arhivu preostali dio gradiva **Skupštine općine Novska**. Veći dio gradivo ovoga fonda već se nalazi u Arhivu, no kod imatelja u Novskoj preostale su građevinske dozvole sa projektnom dokumentacijom. Radi kompletiranja cjeline, njene stručne obrade te bolje i lakše dostupnosti korisnicima u Arhivu, dogovoreno je da se i preostalo gradivo preda Državnom arhivu u Sisku. Riječ je u ovom slučaju o 50 d/m gradiva.
- Grad Petrinja nastavit će sa predajom gradiva arhivskog fonda: **Skupština općine Petrinja 1963-1992**. Do sada je Arhiv preuzeo arhivsko gradivo ovoga fonda nastalo do 1980. godine, a tijekom 2018. nastavit ćemo sa preuzimanjem gradiva nastalog u razdoblju 1981-1992, zajedno sa građevinskim dozvolama i projektnom dokumentacijom, u količini 62 d/m.

1.6.2. Preuzimanje otkupom ili darovanjem

U skladu s realnim financijskim mogućnostima Arhiva nastavit ćemo sa otkupom gradiva od privatnih imatelja, a u slučaju ponuda izuzetno vrijednih i rijetkih primjeraka arhivskoga gradiva uputit će se zahtjev državnom Povjerenstvu za otkup arhivskoga gradiva.

1.6.3. Evidencije o preuzimanju

Uz svaku akviziciju sastaviti će se zapisnik o primopredaji, odnosno kupoprodajni ugovor ili ugovor o darovanju te sve preuzeto gradivo upisati u Knjigu akvizicija u skladu sa važećim propisima. Slijedom toga nastavit će se i s upisom podataka iz Knjige primljenog gradiva u odgovarajuću internetsku aplikaciju za evidentiranje i opis arhivskoga gradiva.

1.7. Stručna pomoć stvarateljima arhivskoga gradiva

1.7.1. Stručno usavršavanje djelatnika u pismohranama

Djelatnici Arhiva će na zahtjev imatelja i po potrebi, davati savjete o svim fazama obrade gradiva na terenu – pri izlučivanju, izradi popisa, pravilnika i posebnih lista gradiva, kao i davati upute o neophodnim uvjetima koji moraju vladati u prostorijama u kojima se odlaže i čuva arhivsko gradivo. Arhivare koji nemaju posložen stručni ispit poticat ćemo da tu obvezu riješe.

2. SREĐIVANJE I OBRADA ARHIVSKIH FONDOVA I ZBIRKI U ARHIVU

U 2018. godini će se nastaviti s obradom fondova čije je sređivanje bilo planirano i započeto tijekom proteklih izvještajnih razdoblja. Pri tom ćemo stručno obraditi, sistematizirati i opisati još cca 150 d/m gradiva, izraditi 2 sumarna inventara i 1 analitički. Nastavit će se na popunjavanju podataka u dvije već postojeće elektroničke baze, a planiramo izraditi i 3 nove elektroničke baze u Microsoft Excel programu.

Radit će se na stručnoj obradi slijedećih fondova i zbiraka:

2.A. Uprava

2.A.1. Fond br. 29: Skupština općine Novska, 1963-1992, 62 d/m

Gradivo ovoga arhivskog fonda pristiglo je u Arhiv u tri navrata, 1979, i dva puta 2011. godine. Prvi dio (180 kutija) preuzet zajedno sa gradivom prednika Skupštine općine (NOO, MNO), a tijekom 2011. preuzet je i preostali dio gradiva nastao radom ovoga stvaratelja. Sređivanje je započeto 2017. godine, a nastavit ćemo ga i u 2018. i to stručnom obradom gradiva nastalog od 1965. godine na dalje.

2.A.4. Fond br. 30: Skupština općine Sisak, 1963-1992.

Preuzimanje ovoga fonda u arhivska spremišta i dalje traje. Usporedo sa preuzimanjem narednih godišta gradiva nastalog radom ovoga stvaratelja (od 1987. do 1991.g) nastavit ćemo i sa spajanjem projektne dokumentacije sa građevinskim i uporabnim dozvolama koja je za ova godišta u pismohrani čuvana odvojeno.

2.A.3. Fond br. 745: Skupština općine Glina, 1963-1991, 350 d/m

Ispostava Sisačko-moslavačke županije u Glini predala je gradivo ovoga stvaratelja 2000. godine u djelomično sređenom stanju, međutim jedan dio gradiva je bio u potpuno rinfuznom stanju. Riječ je o cjelini koja je u trenutku preuzimanja imala oko 350 d/m gradiva no dosadašnjim sređivanjem i izlučivanjem bezvrijednog gradiva svedena je na 240 dužnih metara. Krajem 2017. godine ova je cjelina konačno stručno obrađena u cijelosti, a početkom 2018. godine biti će dovršen i sumarni inventar u skladu sa ISAD(g).

2.A.4. Fond br.963: Skupština općine Petrinja, 1963-1992, 107 d/m

Arhivsko gradivo ovoga fonda pristizalo je u Arhiv tijekom 2017. i 2018. godine u osnovno sređenom stanju. U drugoj polovici 2018. godine prići ćemo stručnoj obradi, tj. detaljnijem sređivanju i opisivanju ove cjeline, odnosno izradi sumarnog inventara u skladu sa ISAD (g).

2.B. Pravosuđe

2.B.1. Fond/zbirka br. 902: Zemljišno-knjižni ured u Sisku: 1857. – 1897., 9,70 d/m

Zbirka je nastala radom sudova nadležnih za zemljišno-knjižne poslove sisačkog područja do 1900. i to: Kraljevskog sudbenog stola u Zagrebu (do 1874.) i Kraljevskog sudbenog stola u Petrinji (djelovao do 1929.) te je u obliku zbirke predana i pohranjena u Državnom arhivu u Sisku. Zbirka sadrži dio zbirke isprava, posjedovne listove, popise katastarskih čestica, upisnike, urudžbene zapisnike, spine "Z" i dr.

Stručna obrada ove cjeline planirana je kroz već nekoliko prošlogodišnjih planova, no, zbog drugih prioritetnih poslova prolongirali smo ovaj posao. Sa sređivanjem će se započeti početkom 2018. godine, a na kraju sređivanja izradit će se sumarni inventar u skladu sa ISAD(g).

2.G. Gospodarstvo

2.G.1. Fond br. 918: Željezara Sisak (1946-2000), 1946-2000, 300 d/m

Stručna obrada ove arhivske cjeline nastaviti će se i u 2018. godini. U razdoblju ove kalendarske godine namjeravamo nastaviti sa obradom projektne dokumentacije Željezare i to, prije svega, planiramo dovršiti stručnu obradu projekata pogona Čeličana iz razdoblja 1946. – 2001. Godine te projektne dokumentacije pogona Valjaonica traka, gredica i bešavnih cijevi iz razdoblja 1946. – 2000. Projektna dokumentacija ovoga pogona, je na žalost u rinfuznom stanju te zahtijeva osnovno sređivanje po cjelinama, a zatim i analitičko. Na ovom poslu rade dva djelatnika, arhivist i arhivski tehničar, a usporedo će se nastaviti sa izradom elektroničke baze koja sadrži sve relevantne podatke o navedenoj projektnoj dokumentaciji (analitički opis) i koja će olakšati pretraživanje i korištenje gradiva.

2.L. Zbirke

2.L.1. HR-DASK-962: Zbirka mikrosnimaka

Rad na ovoj zbirci je započeo krajem 2017. godine. Zbirka je sustavno stvarana u Državnom arhivu u Sisku od 1969. godine, a sadrži zaštitne snimke gradiva ovoga arhiva zajedno sa evidencijama (Opći inventar, Knjiga akvizicija i inventari pojedinih fondova DASK) ali i dopunske snimke gradiva koje je sadržajno vezano za sisačko arhivsko područje, a pohranjeno je u drugim ustanovama. Radi se o 37000 snimaka na mikrofilmovima, a jedan manji dio je na mikrofiševima.

Do kraja kalendarske 2018. godine pokušat ćemo u potpunosti obraditi ovu zbirku te ustrojiti i elektroničku bazu podataka o ovoj zbirci u Excel tablici kojom bismo stvorili mogućnost daljnjeg evidentiranja i njenog razvoja.

2.L.2. HR-DASK-587: Zbirka fotografija

U narednom planskom razdoblju nastaviti ćemo sa obradom do sada neevidentiranih fotografija koje posjeduje ovaj Arhiv. Riječ je o 1450 kontakt kopija nastalih iz negativa Zbirke fotografija Hrvatskog državnog arhiva (HR-HDA-1422: Agencije za fotodokumentaciju) ustupljenih Državnom arhivu u Sisku, jer se sadržajno odnose na sisačko arhivsko područje. Nastavit će se sa evidentiranjem i digitalnim snimanjem te unošenjem odgovarajućih podataka u elektroničku bazu ove zbirke.

2.L.3. HR-DASK-961: Zbirka fotografija obitelji Nikolić i Teslić, 1900. – 1945.

U slučaju ove cjeline radi se o 55 fotografija koje je Arhivu darovala sišćanka koja je potomak ove dvije obitelji međusobno povezane srodstvom. Riječ je o obiteljima sisačkog industrijalca Petra Teslića (Ostrovac, 1883. – Sisak 1936.) i liječnika infektologa Leonarda Nikolića (Šibenik 1911. – Sisak 1999.)

Ovu zbirku ćemo tijekom 2018. godine analitički popisati i opisati, izraditi elektroničku bazu sa analitičkim opisom te uz opis svake fotografije pohraniti i digitalnu kopiju. Na kraju ćemo izraditi i analitički inventar u skladu sa ISAAR(CPF).

2.L.4. Zbirka digitalnih zapisa

U 2018. godini nastaviti ćemo sa sistematizacijom i popisivanjem zapisa koje ovaj arhiv posjeduje u digitalnom obliku. Zapisi su pohranjeni dijelom na serveru Arhiva, dijelom na DVD i CD nosačima ili na eksternim diskovima. Čine ju sigurnosne kopije, ali i izvorni zapisi nastali u tom obliku. Kako bi se zbirka mogla evidentirati kao takva i konačno postati dostupna korisnicima, nužno ju je analitički obraditi, svaki snimak evidentirati i opisati u skladu sa postojećim standardima. Sistematizirani zapisi biti će popisani i opisani u posebnoj elektroničkoj bazi, izrađenoj, kao i u prethodnom slučaju, u Excel tablici. Dakako, riječ je o opisu na analitičkoj razini, tj. o opisu svakog pojedinog snimka.

Nastavit će se s upisom i ažuriranjem već upisanih podataka o fondovima i stvarateljima u Nacionalni arhivski informacijski sustav.

3. ZAŠTITA GRADIVA U ARHIVU

3.1. 1. Preventivna zaštita – redoviti skrbnički poslovi

U okviru preventivne zaštite gradiva kontinuirano će se obavljati svi redoviti skrbnički poslovi u spremištima u Sisku i Petrinji i to: kontrola sigurnosti spremišta, izdavanje gradiva na korištenje i redovito ulaganje kao i kontrola mikroklimatskih uvjeta u spremištima. Poduzet će se sve potrebne radnje u slučaju eventualnih uočenih odmakâ od propisima i stručnim preporukama definiranih granica.

3.1.2. Digitalizacija arhivskoga gradiva

Novim akvizicijama arhivskoga gradiva koje je Državni arhiv u Sisku poduzeo u posljednjih nekoliko godina sadržana je veća količina tehničke dokumentacije koja svjedoči o sisačkim industrijskim pogonima koji su nastali, doživjeli svoj vrhunac i pad tijekom 20. stoljeća te Sisku dali pečat industrijskoga grada. To je gradivo bivših tvornica: Željezare Sisak (prije Talionica Caprag), zatim gradivo tvornica: „Radonja“, „Segestica“, Rafinerija nafte Sisak (prije Jugoslavenski/Hrvatski Schell).

Dakle, riječ je o vrijednom arhivskom gradivu, interesantnom povjesničarima, zaštitarima kulturne (industrijske) baštine, a, kako spomenuti pogoni fizički najvećim dijelom još uvijek postoje, iako ne rade, interesantni su i novim vlasnicima objekata tih pogona te onima koji to namjeravaju postati. Stoga su zahtjevi upućeni Arhivu za korištenje ove vrste dokumentacije sve učestaliji.

Zaštitno digitalno snimanje vidimo kao vrlo dobar način da originale zaštitimo, a korištenje omogućimo i ubrzamo njihovu pretragu.

Odlučili smo tijekom 2018. godine unajmiti book scanere za velike dimenzije predložaka (do A-0) te digitalno snimiti i zaštititi tehničku dokumentaciju fonda: **HR-DASK-499: Talionica Caprag, 1938. – 1946**, koja broji ukupno 989 nacрта koje bi trebalo zaštitno snimiti. Format

ove dokumentacije kreće se od A3 do A0, što uvelike otežava njeno korištenje. Nerijetko se radi i o vrlo krhkom papiru ili pausu koji bi čestim korištenjem postao ugrožen.

Ukoliko sredstva za ovu namjenu budu odobrena do trenutka početka realizacije ovoga programa izradili bismo i elektronički analitički inventar ove serije predmetnog fonda, a uz opis svakog pojedinog dokumenta na kraju bismo dodali i njegov digitalni snimak kao i poseban snimak tzv. „sastavnice“ svakog nacrtu koja sadrži izvorne podatke.

Najam skenera ugovorit ćemo na rok od tri mjeseca (rujan, listopad, studeni), a na ovome poslu radit će troje djelatnika: arhivist, viši arhivski tehničar reprograf i arhivski tehničar.

4. KORIŠTENJE ARHIVSKOGA GRADIVA

4.1. Informacije korisnicima

Istraživačima i drugim korisnicima pružat ćemo na njihov zahtjev usmene i pismene informacije o arhivskom gradivu u svezi s pojedinim temama koje istražuju.

4.2. Čitaonica

U čitaonicama glavne zgrade Arhiva u Sisku kao i čitaonici SAC Petrinja izdavat će se arhivsko gradivo na korištenje, na temelju pisanih zahtjeva, odnosno odobrenja ravnatelja, a u svemu u skladu sa Pravilnikom o korištenju arhivskog gradiva odnosno Pravilnikom o radu u čitaonici DASK.

Vodit će se evidencija o korištenju gradiva, korisnicima i korištenom gradivu.

4.3. Korištenje gradiva u službene svrhe

Na službeni zahtjev gradivo ćemo izdavati na korištenje za potrebe državnih tijela i ustanova. Isto tako, na temelju službenog zahtjeva za posudbu, gradivo ćemo posuditi organima uprave, pravosuđa i dr. za službene potrebe.

4.4. Izdavanje uvjerenja

Na zamolbe građana (korisnika) izdavat ćemo podatke iz gradiva, izvatke iz dokumenata i ovjerenjene prijepise dokumenata koji se čuvaju u Arhivu. Ukoliko se tražena dokumentacija ne nalazi u Arhivu, uputit ćemo stranke kome se mogu obratiti. Prema dosadašnjoj praksi očekujemo do 600-tinjak zahtjeva godišnje.

4.5. Korištenje gradiva za izložbe

Prema službenom zahtjevu i unaprijed utvrđenim signaturama izdat će se gradivo za izložbe koje priređuju druge ustanove.

5. STRUČNO USAVRŠAVANJE ARHIVSKIH DJELATNIKA

Stručni djelatnici arhiva će izmjenjivati stručna iskustva s djelatnicima drugih arhiva, pratiti stručnu periodiku i literaturu. Sudjelovat će na stručnim savjetovanjima, seminarima i predavanjima, pratiti trendove i nova dostignuća te ponude na tržištu vezane za najnovije oblike, načine i medije dugoročne pohrane podataka.

Arhiv će financijski i moralno poticati djelatnike na aktivno sudjelovanje na stručnim arhivističkim skupovima. Stručni djelatnici Arhiva sudjelovat će na 50. arhivističkom savjetovanju u listopadu 2018. godine u organizaciji Hrvatskog arhivističkog društva i Državnog arhiva u Šibeniku.

Pratiti ćemo ponuđene edukacijske sadržaje s ciljem istraživanja mogućnosti korištenja sredstava iz EU fondova za kulturne programe, ali i za programe povećanja energetske učinkovitosti objekata s ciljem dugoročnih ušteda na potrošnji energije kao i postizanja višeg stupnja energetskog certificiranja zgrada.

6. ZAŠTITA I OBRADA KNJIŽNOG GRADIVA

Pratit će se izdavačka djelatnost u svrhu popune knjižnog fonda. Pri tom će prednost imati edicije objave gradiva, povijesnih tema – naročito lokalne povijesti, povijesti institucija, kao i izdanja iz oblasti arhivistike te pomoćnih povijesnih znanosti.

Sve novonabavljene knjige i časopisi bit će inventarizirani.

Knjige i časopisi će se na zahtjev istraživača izdavati na korištenje u čitaonici.

7. KULTURNO PROSVJETNA DJELATNOST

Ovisno o količini sredstava koja će biti osigurana za ove namjene Arhiv će nastojati nastaviti s organiziranjem manifestacija koje želimo pretvoriti u tradicionalne, poput Tjedna arhiva i obilježavanja Međunarodnog dana arhiva, prezentacije zvučnih zapisa iz kolekcije Kraker.

Međunarodni dan arhiva

Međunarodni dan arhiva od 2009. godine obilježava i Državni arhiv u Sisku. Obilježavanje MDA u okvirima hrvatske arhivske službe koordinira Hrvatsko arhivističko društvo pa je i tema obično unaprijed zadana. No, kako je prijedlog teme za MDA 2018. stigao relativno kasno, Državni arhiv u Sisku je već dogovorio i razradio plan obilježavanja ovoga dana u okvirima obilježavanja 100. obljetnice Prvoga svjetskoga rata.

2018. je godina obilježavanja 100. obljetnice završetka Velikoga rata pa je Državni arhiv u Sisku stoga sva javna događanja u toj kalendarskoj godini prilagodio ovoj obljetnici.

Povodom Međunarodnog dana arhiva, u dogovoru sa Državnim arhivom u Šibeniku planiramo gostovanje izložbe: ŠIBENSKA RATNA LUKA U PRVOM SVJETSKOM RATU. Ovim bismo gostovanjem predstavili još jedan arhiv u arhivskoj mreži RH te kompenzirali nedostatak arhivskoga gradiva relevantnoga za ovo razdoblje u Državnom arhivu u Sisku.

Kako je šibenska luka bila jedna od tri Austro-ugarske ratne luke na Jadranskoj obali, a uz to i druga po značaju, nezaobilazan je segment u cjelovitoj slici ratnih događanja na prostoru Hrvatske.

Dokumenti koje objedinjuje ova izložba potječu iz Državnog arhiva u Beču (Ratni arhiv), Hrvatskog povijesnog muzeja, Državnog arhiva u Šibeniku i privatnih zbirki.

Uz izložbu će biti održano i predavanje autora kataloga ove izložbe: prof. Joška Zaninovića o ulozi luke Šibenik u ratu.

Planiramo tiskati pozivnice za otvorenje izložbe i za predavanje

Tjedan arhiva

Tradiciju organiziranja manifestacije pod naslovom Tjedan arhiva Državnog arhiva u Sisku planiramo nastaviti i u 2018. godini i to, ovaj puta, u tjednu od 12. do 18. studenog. Kroz različita javna događanja te otvorena vrata ustanove u navedenom tjednu namjeravamo progovoriti o arhivskoj djelatnosti općenito, osnovnim ciljevima i njenoj svrsi te u ovim okvirima ilustrirati i promovirati djelatnost te arhivsko gradivo Državnog arhiva u Sisku.

U okviru Tjedna arhiva 2018. planiramo:

1. Gostovanje izložbe arhivskoga gradiva Hrvatskog državnog arhiva: *HRVATSKA U PRVOM SVJETSKOM RATU kroz fondove i zbirke HDA*, autorice, Marijane Jukić.

Kako je 2018. godina završna godina obilježavanja 100-te obljetnice Prvoga svjetskoga rata, okončanog 11. studenog 1918. godine, gostovanjem ove prigodne izložbe obilježili bismo obljetnicu okončanja rata. Izložba predstavlja arhivsko gradivo Hrvatskog državnog arhiva, a „... čine ju dokumenti koji svjedoče o svakodnevnom životu civilnog stanovništva u Hrvatskoj i teškim ratnim uvjetima koji su pogadali sve društvene slojeve te doveli stanovništvo do ruba socijalne izdržljivosti...“ (Jukić, Marijana, *Hrvatska u prvom svjetskom ratu kroz fondove i zbirke HDA*, Katalog izložbe, Zagreb, 2017.) Izložba je postavljena na 18 lako prenosivih rol panoa, no, sadrži i izvorne eksponate u vidu fotografija, pisama, razglednica i dopisnica koje su hrvatski vojnici slali s bojišnica, a koji predočuju ratnu stvarnost na bojištima u Srbiji, Galiciji, Bukovini i Soči 1914. – 1918. Ovaj dio eksponata će biti izložen u posebnim vitrinama DASK.

Kako Državni arhiv u Sisku ima vrlo malo gradiva iz navedenoga razdoblja, gostovanjem ove izložbe koja se sadržajno odnosi na cijelo područje Hrvatske ćemo popuniti praznine te upoznati sisačku publiku sa primarnim izvorima za povijest ovoga razdoblja. Dakako, krajnji cilj ove izložbe kao i svih događanja organiziranih povodom obilježavanja 100. obljetnice Velikoga rata je antiratna poruka.

Od promidžbenih materijala izradit ćemo i tiskati samo pozivnice u nakladi od 300 kom. Državni arhiv u Sisku će osigurati sredstva za transport i postavljanje izložbe kao i za osiguranje izvornih izložaka.

2. Promocija knjige: *Ratni dnevnik Ivana Brodareca – Krčmara*

Tiskanje i objava ove knjige je predmet posebno prijavljenog programa, no, namjeravamo ju predstaviti u okviru Tjedna arhiva. Riječ je o objavi arhivskog gradiva u vlasništvu Državnog arhiva u Sisku. Knjigu će predstaviti autor/ica uvodnog teksta knjige (netko od uglednih povjesničara koji se bave razdobljem I. svjetskog rata) i ravnateljica DASK. Uz promociju planiramo i kratki umjetnički program.

3. Radionice za učenike osnovnih škola (2-4) na temu „Lenta vremena“ i „Sisak na lenti vremena“

U suradnji sa lokalnim osnovnim školama, tijekom Tjedna ćemo organizirati dvije do četiri radionice sa navedenim temama. Programi svake pojedinačne će biti posebno razrađeni, a odvijat će se pod vodstvom arhivistice specijalistice za novije arhivsko gradivo i arhivista iz

Odjela za sređivanje i obradu arhivskoga gradiva Državnog arhiva u Sisku. Svaka radionica trajat će 45 do 60 minuta.

4. Tjedan arhiva 2018. godine će biti i tjedan otvorenih vrata Arhiva tijekom kojeg ćemo organizirati cjelodnevna dežurstva (od 8,00 do 20,00 sati). Kroz ovih pet radnih dana prema dogovoru sa prosvjetnim ustanovama na sisačkom arhivskom području, organizirat ćemo predavanja za skupine učenika srednjih i osnovnih škola uz stručno vodstvo kroz izložbu. Osim toga pripremiti ćemo i kratka, informativna predavanja o osnovnim pojmovima arhivistike, ciljevima arhivske službe, fundusu Državnog arhiva u Sisku, uz prezentaciju atraktivnijih i reprezentativnih primjeraka pojedinih arhivskih dokumenata, od povelja do filmskih zapisa. Obavijest o programu i sadržaju manifestacije, osim na web stranicama DASK i u lokalnim javnim glasilima, poslat ćemo zajedno sa pozivnicama za otvorenje izložbe i Tjedna.

Kao osnovni promidžbeni materijal Tjedna, tiskat ćemo Program Tjedna DASK 2018. u nakladi od 500 primjeraka

8. IZDAVAČKA DJELATNOST ARHIVA

Ukoliko budu odobrena odgovarajuća sredstva za ovaj program Arhiv će u drugoj polovici 2018. godine objaviti *Dnevnik Ivana Brodareca*, iz Odre pored Siska, zajedno sa nešto osobnih dokumenata i fotografija te razglednica koje su dijelom arhivskoga fonda HR-DASK-954: Brodarec, Ivan, 1914-1921.

Riječ je o rukom pisanom zapisu nastalom u razdoblju 1920. – 1921. godine, u kojemu Ivan Brodarec (zemljoradnik, rođen 1888. g, a umro 1965.g), opisuje svoj izuzetno težak i zanimljiv ratni put započet mobilizacijom već u srpnju 1914. godine u vojnu postrojbu 27. pješadijske domobranske pukovnije u Sisku, a završen njegovim konačnim povratkom iz ratnog zarobljeništva u Rusiji 1921. godine. Dio događaja iz razdoblja 1914. pa sve do 1920., Brodarec opisuje po sjećanju, a posljednje godine koje je proveo u zarobljeništvu i bijegu iz zarobljeništva, bilježi u obliku dnevnika.

Original je pisan rukom i to kolokvijalnim oblikom kajkavskog narječja sisačkoga Pokuplja, lišen odgovarajućih pravopisnih pravila i oznaka koje koristimo u standardnom hrvatskom književnom jeziku.

Prijepis ovoga teksta čine 52 lektorske kartice, a namjeravamo ga objaviti u obliku knjižice koja će sadržavati dijelove originalnog rukopisa, zatim cjeloviti tekst Dnevnika preveden u standardni hrvatski književni jezik uz odgovarajući uvod kojeg bismo povjerali nekome od uglednih hrvatskih povjesničara koji se bave razdobljem I. svjetskog rata. Objavljeni tekst bismo upotpunili predgovorom urednika, ilustracijama sadržanim u spomenutoj arhivskoj akviziciji te kazalom mjesta. Pretpostavljeni konačni obim ovoga izdanja bio bi cca 130 stranica.

Knjigu namjeravamo tiskati u nakladi od 700 primjeraka, a namijenjena je svim pojedincima i skupinama građana koji su iz profesionalnih ili amaterskih pobuda zainteresirani za povijest sisačkog područja ili povijest I. svjetskog rata općenito (znanstvenici, studenti, učenici, prosvjetni djelatnici, kroničari, novinari, književnici, umjetnici...lokalpatrioti...). Antiratna poruka koja se neminovno nameće svakom dobronamjernom čitatelju ovoga Dnevnika kao i činjenica da je pisan rukom običnog, „malog“ čovjeka koji se ni po čemu ne ističe, odnosno s kojim se velika većina građana može poistovjetiti, proširuje ciljani krug čitatelja (korisnika) do u nedogled.

Objavu ove knjižice planiramo povodom završnice obilježavanja 100-te obljetnice Velikoga rata, a promovirat ćemo ju u okviru Tjedna arhiva Državnog arhiva u Sisku 2018. godine (12. - 18. studenog 2018.g.).

9. ZAPOSLENICI

S obzirom na vidno povećanje opsega posla u Državnom arhivu u Sisku do kojeg dolazi dijelom zbog povećanih spremišnih kapaciteta zahvaljujući kojima Arhiv konačno može preuzimati gradivo koje je godinama čekalo adekvatan smještaj, a dijelom i zbog povećanih potreba zajednice sa korištenjem arhivskoga gradiva, tijekom 2018. godine zatražiti ćemo suglasnost Ministarstva kulture za zapošljavanje dvoje novih stručnih djelatnika (na postojeća ali do sada ne popunjena radna mjesta) i to 1 arhivskog tehničara u Odjelu za stručnu obradu i sređivanje arhivskoga gradiva i 1 diplomiranog knjižničara u Odjelu za korisnike. Osim toga kako je mjesto voditelja SAC Petrinja ispražnjeno 31.12.2017.godine, zbog odlaska u mirovinu podnijeli smo i zahtjev za suglasnost za zapošljavanje i arhivista za ovo ispražnjeno radno mjesto.

Ravnateljica:

Nela Kušanić, dipl. polit.

Klasa: 612-06/18-01/01
Urbroj: 2176-81-18-01
U Sisku, 04.01.2018.g.